

Kuopion kaupungin ympäristökertomus 2020**Ympäristöjohtaja Tanja Ahonen
Alueellinen ympäristönsuojelu**

Ympäristönsuojeluun liittyvät investoinnit olivat samaa luokkaa kuin edellisinä vuonna, tulot laskivat vuonna 2020 noin 20 % ja menot säilyivät samalla tasolla kuin vuonna 2019. Ympäristövahinkoja ei vuonna 2020 tapahtunut. Tulojen heikentymistä ja menojen säilymistä samalla tasolla selittävät käynnissä olleet energianeuvonta- ja Liito-orava LIFE -hankkeet. Koronan tuoma muutos taloudessa näkyi mm. koulutusmäärärahojen ja päivärahojen aiempaa pienemmällä käytöllä. Tapahtumia järjestettiin aiempia vuosia vähemmän ja useat järjestetyt tapahtumat pidettiin etänä.

Korona-pandemian vuoksi lähes koko vuosi 2020 työskenneltiin etänä. Sähköinen asiointi lisääntyi huomattavasti ja kokoukset ja koulutukset järjestettiin pääasiassa etäyhteyksien avulla. Epidemiasta huolimatta suunnitellut tarkastukset pystyttiin tekemään lähes normaalisti. Apuna käytettiin mm. maatilojen tarkastuksissa etukäteishaastatteluja kyselylomakkeiden avulla ja tarkastukset paikan päällä tehtiin vain ulkotiloissa. Korona-aika lisäsi roskaantumista johtuvaa yleisohvaintointia ja valituksia. Toisaalta keväällä poikkeusolojen aikana vähentyneet liikennemäärät vaikuttivat positiivisesti kaupungin ilmanlaatuun.

Kuopion uusi ilmastopolitiinen ohjelma vuosiksi 2020–2030 määrittää kaupungin ilmastotavoitteeksi olla hiilineutraali vuonna 2030. Hiilineutraalius tarkoittaa sitä, että kaupungin toiminta tuottaa kasvihuonekaasupäästöjä ilmakehään vain sen verran kuin se pystyy niitä ilmakehästä sitomaan.

Kuopio on kiertotalouden edelläkävijäkuntien Circwaste-verkoston jäsenenä sitoutunut kierrättämään vähintään 55 % yhdyskuntajätteistä, 70 % rakennus- ja purkujätteistä sekä vähentämään jätemäärää vuoteen 2020 mennessä vuoden 2000 tasolle. Esiselvityksen mukaan vuonna 2018 Kuopion yhdyskuntajätteiden kierrätysaste oli 56 % ja rakennus- ja purkujätteiden kierrätysaste 81 %. Kotitalouksien sekajäte hyödynnetään energiana. Loppusijoitukseen meni jätettä noin 3 %.

Kuopion luonto on rikas ja monipuolinen, mikä luo hyvät lähtökohdat, mutta myöskin vastuun monimuotoisuuden vaalimiseen. Kaupungin teettämien luontoselvitysten avulla kerätään tietoa eri lajiryhmistä ja luontotyypeistä kaavoituksen tarpeita varten sekä kartutetaan tietämystä luonnonsuojelualueiden ja muiden luonnon kannalta arvokkaiden kohteiden lajistosta. Puijon luonnonsuojelualueiden lahopuuinventointi toistettiin vuonna 2020 kolmannen kerran 2000-luvulla. Kuolleen puun määrä alueella on koko ajan kasvanut ja alkaa vähitellen olla lähellä Etelä- ja Keski-Suomen luonnonmetsissä tavattavan lahopuumäärän alarajaa. Runsaasti lahopuuta sisältävät vanhat metsät ovat erittäin tärkeitä luonnon monimuotoisuudelle. Vuonna 2020 luontoretket alkoivat koronan takia poikkeuksellisesti vas-

ta kesäkuussa ja mm. Puijon lyhtykävely jouduttiin perumaan. Tästä huolimatta retkiä saatiin järjestettyä 19 kpl ja niille osallistui lähes 400 henkilöä.

Kuopion alueella sijaitsevien suurten järvien ekologinen tila on suurimaksi osaksi hyvä. Pienvesistä heikoimmassa tilassa ovat pienet matalat lammet. Pohjavesien tila Kuopion alueella on pääosin hyvä. Riskikohteita ovat Harjamäki-Käärmelahti, Nilsin kirkonkylä ja Laatanlampi. Nilsin kirkonkylän ja Juankosken Rajasalmen pohjavesialueilla tehtiin pohjaveden virtausmallinnus ja Nilsin osalta myös haavoittuvuusanalyysi. Pohjaveden virtausmallinnuksen tavoitteena on saada käsitys pohjavedenpinnan ta-soista sekä pohjaveden virtaus- ja purkautumissuunnista pohjavesialueella. Virtausmallinnusohjelma laskee ennusteen siitä, kuinka laaja alue ottamon ympärillä on pohjavedenoton välittömässä vaikutuspiirissä eri suuruisilla pohjaveden ottomäärillä. Mallinnusta ja haavoittuvuusanalyysiä voidaan hyödyntää mm. sijoitettaessa eri toimintoja pohjavesialueille.

Ilmanlaatuun vaikuttavat nykyisin eniten tieliikenteen päästöt (ml. katupöly) ja paikoin pientaloalueilla puun pienpoltto. Kuopio on mukana erilaisissa ilmanlaatua parantavissa hankkeissa, joissa tutkitaan mm. keinoja katupölyn torjuntaan. Kuopiossa tieliikenteen melualueilla asuu noin 35000 asukasta ja raideliikenteen melualueilla noin 2000 asukasta.

Tulevien vuosien suuria ympäristöhaasteita ovat luonnon monimuotoisuuden varmistaminen kaupungin metsä- ja vesialueilla sekä kasvihuonekaasupäästöjen vähentäminen ja ilmastomuutokseen varautumis- ja sopeutumistoimet. Lisäksi tulee varautua kunnan ympäristövalvontakohteiden määrän kasvuun, kun lainsäädäntö muuttuu ja valvottavia kohteita siirtyy valtiolta kunnille.

Erillisessä Kuopion ympäristökertomuksessa 2020 on päivitettyä tietoa Kuopion ympäristön tilasta ja ympäristönsuojelutyöstä, jota kaupunki on tehnyt vuonna 2020. Lisäksi siinä on kerrottu tiivistetysti niistä toimenpiteistä ja hankkeista, joita Kuopiossa on vuonna 2020 toteutettu. Ympäristökertomus auttaa myös ymmärtämään ympäristöasioiden merkittävyyttä. Vuonna 2018 julkaistuun Kuopion ympäristökatsaukseen taas on koottu laajasti tietoa Kuopion ympäristön nykytilasta ja sen kehityksestä.

Liitteet

3 2788/2021 Ympäristökertomus 2020

Valmistelija

Anniina Le Tortorec

etunimi.sukunimi(at)kuopio.fi

puh. +358 44 718 2143

Päätösehdotus

Kaupunginjohtaja Jarmo Pirhonen

Kaupunginhallitus merkitsee ympäristökertomuksen tiedoksi ja saattaa sen edelleen tiedoksi kaupunginvaltuustolle.

Päätös

Merkitään, että ympäristöjohtaja Tanja Ahonen selosti asiaa kokouksessa.

Päätösehdotus hyväksyttiin yksimielisesti.

